

Jaka: Šmentani Matjaš, kako pa da si šel na limanice in da si pristopil k «Zavžitnemu društvu»? — Matjaš: No, kaj ne sprevidiš tega, da mi kmetje in delavci potrebujemo takega društva kakor riba vode? Kdo bi tedaj ne pristopil k zadrugi, ki ima namen, prodajati dobro blago po nizkih cenah. — J.: Boš že videl, kako te bodo zaradi tega nekateri gospodje sovražili. S prstom bodo za teboj kazali in te bodo po strani gledali in z besedami dregali, kakor se godi načelniku in vsem odbornikom. — M.: To mi je pač dobro znano, kako neotesano odbornike napadajo. V trgu stanujejo, se štejejo med visoke gospode, pa «Zavžitno društvo» grditi jih ni sram. Odborniki ne izgubijo svojega navdušenja, akoravno jih nasprotniki ob vsaki priložnosti obljajajo. Drugokrat ti jih hočem imenovati, da se varuješ takih nepoštenih lisjakov. — J.: Naj bo, kakor hoče, pa iz krščanske ljubezni niste ustanovili društva. Trgovci bodo imeli škodo. — M.: Ti govoriš o krščanski ljubezni in misliš, da imaš prav. Bova videla! Trgovcem smo mi kmetje in delavci že veliko denarja znosili. Lažje bodo živeli oni pri svojih tisočakah, kakor pa delavci in kmetje, ki se dostikrat vsakdanjega kruha in potrebne soli nimajo. Društvo bo na sto in sto kinetom in delavcem pomagalo in jih branilo oduštvu. Kjer se gre za blagor in srečo toliko ljudi, tam se ne moremo ozirati na grabežljivost in lakomnost kakih par lepo oblečenih, bogatih gospodov. Tega ne zahteva krščanska ljubezen. — J.: Boš že videl, kako daleč te bo društvo spravilo, še hišo ti bodo prodali. — M.: Kako moreš kaj takega blekniti! Kaj ne veš, da ima naše društvo omejeno zavezo ali omejeno poročstvo, to je, ako vplačaš za blago deset gld. deleža, si samo za toliko porok, če je kaka velika zguba. In če le nekaj časa v zadružni prodajalnici kupuješ blago, dobiš več dobička, ker dobivaš blago po nizki ceni. Akoravno sem ud, mi bo hiša še ostala in še olepšal jo bom. Saj dobro vem, da se pri društvu le pošteni ljudje sprejemajo, ki me ne bodo opeharili. Od vložnega denarja mi bodo koncem leta še nekaj dobička dali. — J.: Če je pa taka, tedaj bom še jaz pristopil. Vsak mora gledati, da se ceneje preživi. Ako mi bodo bradasti gospodje pravili, da se bo zaradi «Zavžitnega društva» Marnberg podrl in da bodo vsi udje zaradi pristopa k temu društvu obešeni, se bom njihovi norosti mirno smejal, ker vem, da delajo za lastno torbo, ne za srečo ljudstva. Zato jih toliko jezi «Zavžitno društvo». — M.: Dobro, dobro, da to spoznaš! Trči z menoj, Bog te živi! Izprazniva kupico na prospeh «Zavžit. društva!»

Kmalu potem se ločita ter si obljubita, da se bosta še drugokrat o tej zadevi več zmenila. Od daleč še zakliče Matjaš: Jaka, Jaka, tedaj le pameten bodi! Srečno!

Iz Celja. (Delavsko podporno društvo pod policijskim nadzorstvom.) Kakor Vam je že Vaš poročevalec poročal, si je naše vrlo delavsko podporno društvo glasom svojih odobrenih pravil, otvorilo svojo društveno gostilno. Eventualni čisti dobiček se bo porabil kot podpora v slučaju bolezni, pogreba in poroda. Da se pa naše društvo trudi, tudi tem potom kaj pridobiti za svoje člane, je pa «vahterci» čisto pamet zmešalo. Kajti v predzadnji številki piše, da se je v kovaški ulici ustanovil nek vindišer konzumeraj, kjer se baje pije in jé, ne da bi se vahtarco vprašalo, je-li gost ud konzumerajna ali ne. In nazadnje kliče policijo na pomoč ter vse vidne in nevidne duhove, naj pomagajo zatreti ta ferajna.

No in kmalu za tem, namreč čez dva dni, je nek skrben mestni oče pri občinski seji interpeliral gospoda župana, mu je li znano, kaj se baje godi v kovaški ulici št. 11? Na to mu seveda še bolj skrbni celjski župan odgovori, da mu je pač žal znano, in da je slavni policiji že dal potrebno obvestilo glede tega ferajna. In res, policija izvršuje svoj posel sedaj prav točno. Neumorno, haurira po hišah za imeni, jeli ta ali oni res član našega društva. — Le naj iščejo dlake v jajcu, sigurno je ne bodo našli.

Celjski nemškutarji so čudni ljudje, jedenkrat na ves glas kriče, da jih Slovenci z njih slovenščino povsod izzivajo, ter da se more slovenščina iz vsih javnih lokalov, t. j. iz krčem in kavarn odstraniti, po drugi strani pa zopet ne trpijo, da bi se Slovenci teh javnih lokalov izogibali in le sami med seboj občevali. Ali morda radi tega sedaj tako kričijo, ker je res deloma iz nekaterih javnih lokalov slovenščina nekoliko odpravljena, ker ga ni slovenskega kmeta ali delavca več, da bi metal svoje krone nemškutarjem v njih plesnivo mošnjo? Morda se pa le vreme zjasni? Tudi mogoče!

Zdaj pa še besedo vsem celjskim in okoličanskim Slovencem, osobito prostemu ljudstvu. Slovenci, pristopajte vsi kot redni ali kot podporni člani k delavskemu podpornemu društvu. V tem društvu dobi vsak stan svoje koristi, posebno pa delavci, hlapci in deklet. Drugi gospodje in kmetje pa s tem, da pristopajo kot podporni člani, storijo veliko dobroto revnejšim sozemljanom. Kajti več ko bo imelo naše društvo udov, tem uspešnejše bo lahko podpiralo svoje člane.

S tem pa storite tudi dobro delo naši skrbni policiji, kajti potem ji ne bode treba hoditi po hišah ter iskati članov našega društva, ampak potem bomo rekli, da smo vsi Slovenci člani društva, izven mokračev-nemškutarjev in celjskih barab. Te pa naša policija že itak dobro pozna. Zora puca, bit će dana!

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

(Imenovanje.) Ravnatelj mariborske gimnazije, dr. Peter Stornik, je imenovan šolskim nadzornikom za realistične predmete in za slovenske paralele na štajarskih gimnazijah. Z dr. Pet. Stornikom izgubi naša gimnazija ravnatelja, katerega v službi niso vodili zasebni in strankarski nameni, ampak plemenito hrepenenje, da si na njegovem zavodu naša mladina zadobi нравno in duševno spopolnjenje za vstop v življenje. Teško se ločijo od njega udani mu profesorji in učenci. Ob njegovem imenovanju šolskim nadzornikom pa nas navdaja prepričanje, da bo tudi v novi službi pravično in vzorno izvrševal vzvišeni poklic. — Pravni praktik. pri celjskem okrožnem sodišču, g. Jož. Zdolšek, je imenovan avskultantom. — Dosedanji štajarski šolski nadzornik Zindler je upokojen in dobil pri tej priliki naslov dvornega svetnika.

(Ljudskošolski nadzorniki.) Deželni nadzornik za ljudske šole, gosp. Linhart, že išče po Spodnjem Štajarju svojemu političnemu naziranju ugajajočih oseb za ljudskošolske nadzornike. Ni dvomiti, da bo tudi srečno našel take moze, kajti občno je znano, da ima Linhart za politične zadeve mnogo več sposobnosti, nego za ukoslovne in vzgojeslovne.

(Za slovenske gospodinje.) Na nemškem Štajarju so imela dekleta s prizadevanjem in podporo deželnega odbora že dvakrat jeden mesec trajajoči tečaj, v katerem so se poučevala celo nazorno v vseh strokah kmečkega gospodinjstva. Poročila se jako laskavo izrekajo o tem pouku. Kar je za nemška dekleta dobro, tudi našim slovenskim ne bi škodovalo. Da bi le bilo pri nas vedno več brige in skrbi za napredek v umnem gospodarstvu in gospodinjstvu! Ali ni, recimo na Murskem polju ali v Savinjski dolini, moža, ki bi tej zadevi posvetil svojo pozornost, ali pač?

(Paziti bo treba.) Naš deželni odbor predlaga v deželnem zboru, naj se odboru naloži, da bo skrbnim očesom opazoval go-

Velika in majhna kraljica.

(Prevel iz franc. M. T. Savinjski.)

(Konec.)

Nekega dne vkrade se jeden plemenitih zarotnikov v ječo ter razloži Mariji Antoaneti vse, kakor so se bili dogovorili. A zaman se je trudil z vso zgovornostjo, zaman jo prosil in rotil s solzami, naj privoli; zastonj je zatrjeval, da je prav njeno življenje v največji nevarnosti, ter da hočejo rešiti potem tudi njenega sinčka ubogega kraljiča Dofena in povrh še Marjetico; zastonj je slednjič pristavil, da bodo Marjetica itak umrla prevelike žalosti, ako ne sme rešiti kraljice. Marija Antoaneta ostala je stanovitna v svojem sklepu.

S kraljevo, plemenito visokostjo odgovori veličastno: »Nemogoče mi je odkupiti svoje življenje s toliko žrtvo. Ako bi jaz vsprejela tako ponudbo, tedaj bi pač bila kraljica francoska stokrat slabejša od junaške hčerke mojega ljudstva, ki je zmožna toli vzvišenega mišljenja, tako neomejene velikodušnosti. Sovražniki onečastili so sicer moje ime ter je ogrdili in osramotili. A vest moja je mirna; lahka in sladka mi bode smrt. Naši potomci pa bodo nekoč čitali v zgodovini, kako lažljivo so me obrekovali moji morilci. Ako pa bi privolila, da bi žrtvovala Marjetica svojo

glavico pod orožjem rabeljnovim, tedaj bi pač po vsej pravici bil neizbrisen madež na mojem imenu do konca sveta. Ne, ne! Kraljica francoska zamogla bode srečno umreti in Bog ji bode gotovo bolj milostljiv nego so jej bili ljudje. Izročite«, tako nadaljuje globoko ganjenemu vitezu, »svoje rodovini kakor vsem, ki so ostali zvesti kraljevemu prestolu moj zadnji kraljevi pozdrav in prisrčni z Bogom! Priporočam jim svoje zapuščene otročiče. Ljubljani, zvesti Marjetici pa nesite moj poslednji blagoslov in ta-le zadnji spomin.« S temi besedami vzame škarje ter si odreže košček osivelih kodrastih las, ter še pristavi: »Ne starost, temveč tuga in prevelika srčna bolest jih je pobelila tisto strašno noč, ko so mi iztrgali prvorojenca — solnce mojega življenja — iz naročja. Nekdanja kraljica Francozov je sedaj toli revna da nima družega podariti majhnej kraljici v slovo, nego ta spomin. V nebesih se vidive zopet, tam bodeve večno združeni!«

Smrtna britkost polnila je srce plemenitega mladeniča, ko ostavi kraljico; zmedenost in žalost zrealila se mu je na obrazu tako, da bi se kmalu bil izdal sovražnikom; vendar še srečno odhiti.

Ko izroči Marjetici naročilo kraljičino ter poda zadnji spomin, pritisne ga nesrečna mladenka z nepopisno bolestjo na srce. Nema

in bleda kakor smrt omahne tja pred križ, oklene ga krčevito ter se zgrudi slednjič brezzavestna na tla. Prijatelji jo vzdignejo ter odneso polni sočutja v varno zavetje.

Morilci Ljudevita XVI. si s krvjo nesrečnega kralja niso ukrotili divjega sovraštva. Kakor krvoločni tigri hrepeneli so prelivati še kri kraljice. Grozni pretresljivi čin teh nečloveških puntarjev imel se je vršiti meseca oktobra istega krvavega leta 1793. — Kakor najhujšo razbojnico vržejo Marijo Antoaneto, hčerko mogočnega habsburškega vladarja in sestro avstrijskega cesarja Jožefa in Leopolda na revno leseno samokolnico, katero vlečejo zdvijani trinogi s hrupom in zverinskim tuljenjem sredi ogromne množice na morišče. Le kratek pot še, in kraljeva mučenica dospe na svojo goro Kalvarijo, kjer lahko z božjim Zveličarjem vzdahne: »Dopolnjeno je!«

Na zadnjem voglu, kojemu se približa besna truma ljudij, sloni ter se opira na zid mlada oseba z zakritim obrazom, trepetajoč po vseh udih. Sklonjena je prevelike žalosti, in le siloma drži se še po konci. Sedaj odstrani tančico ter odgrne blago, ljubeznivo ličece, ki je vse prebledelo in upalo, a oči upira tja k oni strani, kjer se približuje samokolnica.

spodarsko združno gibanje ter je tudi v vsakem oziru podpiral. Ob enem predlaga, da se naj ustanovi mesto gospodarskega strokovnjaka, ki bi vodil celo združno gibanje. Dolžnost slovenskih deželnih poslancev je, da svoječasno zahtevajo spremembo teh predlogov v korist spodnještajarskih kmetov, posebno da se za Spodnji Štajar ustanovi mesto slovenščine zmožnega strokovnjaka, pri katerem bi naj imela pravico predlagati prosilce snujoča se zveza spodnještajarskih zadrug. Venaki zadevi so storili naši poslanci že itak enkrat smrten greh, ko se je šlo za Raiffeisenove posojilnice, naj ga torej ne storijo sedaj drugokrat.

(Ljubiteljem nemškega jezika!) Finančni minister dr. Kaizl je obiskoval pretekle dni Dalmacijo s svojo soprogo in hčerko. Govoril je, kjer je bila priložnost, le hrvatski in češki. Gospa ministrovka je sla nekaj kupovat v štacuno. Trгоvec je začel z njo nemški govoriti, a gospa ni hotela nemški govoriti, ampak le hrvatski. Ministrova obitelj je povsod kazala, da se čutijo Slovane in da se ne sramujejo svojega slovanskega rodu in jezika. Koliko Slovencev bi se lahko od njih učilo!

(Iz šole.) Štirirazrednica v Čadramljah pri Konjicah se bo razširila v petrazrednico. Nadučitelja sta postala v Konjicah tamošnji učitelj gosp. J. Pirh, in pri Sv. Martinu pri Vurmbergu g. Ant. Gselman, dosedaj učitelj v Dobrovcah; g. Benjamin Nemluvil dosedaj v Razborju je prestavljen v Frauendorf; šolski vodja v Razborju je postal g. Silvester Koshutnik, dosedaj podučitelj v Marijinem Brezju, v Ribnici-Breznu g. Francišek Harih, dosedaj nadučitelj v Marenbergu; učitelj na nemški šoli v Laškem je postal Franc Kresnik, v Škalah Franc Pristovšek; podučiteljica na nemški šoli v Laškem Pavla Cidrih, dosedaj podučiteljica v Ločah. Stalno nameščeni so Alojz Recelj pri Sv. Juriju ob juž. žel., Jožef Poljanec pri Kapeli, Franc Nehutni v Konjicah, Beno Serajnik v Čadramljah.

(Naša mladina.) Na velikonočni ponedeljek so priredili domači in nekateri tuji dijaki na odru tukajšnjega bralnega društva gledališko predstavo; a ker je Dobrna slovenska vas, je morala biti igra za izvoljeno občinstvo, seveda tudi — nemška. Oder se je moral v to svrhu pripraviti, pa napotje delala je slovenska zastava, torej proč z njo, seveda na prav laskav način, kakor je to že običajno. Vsa čast naši slovenski srednješolski mladini, junaško se je borila za nemško posest. Le tako naprej! Tužna nam majka! Sinove si izredila, pa so te zaničevali...

To je Marjetica. Zbrala je svoje poslednje moči ter storila trnjevo pot do tega vogla. Želela je tolažiti nesrečno kraljico v zadnji uri življenja s tem, da ji dokaže: eno srce še ima toliko poguma in ljubezni, da jo vkljub sovražnim Jakobincem, vkljub krvavi gilutini, spozna javno med tisočimi kot svojo kraljico, za kojoj bije v zvesti vdanosti tja do morišča.

Ko privlečejo samokolnico v njeno bližino, zdrhti po vsem životu ter omahne trenotek nazaj. Ali je mogoče, da je ta osivela gospa, ogrnjena v stara razcapana oblačila, ona Marija Antoaneta francoska, kojoj krasoto, ljubeznivost in veličanstvo še je pred nekimi leti občudoval ves svet?!

Obupen vsklik izvije se iz ust Marjetice. »O moja kraljica! o moja mati!« zakriči v smrtni bolesti ter se vrže tja proti samokolnici; a divja množica jo vrže hipoma nazaj ter jo skoraj pomandra.

Vendar jo je morala opaziti kraljica. Kakor umirajoč žarek razlije se prijazna milina po žalostnem obrazu, roko pa vzdigne, da blagoslovi Marjetico, ki je hipoma zopet zginila med ljudstvom.

Le kratek čas še: divji vrisk in besno radostno vikanje in ukanje zaslepljenega ljudstva oznanjevalo je daleč okrog, da je gilutina zopet dobro opravila krvavi posel....

drugod vstajaš, tukaj te lastni sinovi teptajo v prah — —

(Občinska hranilnica v Ljutomeru) je praznovala dne 10. aprila t. l. svojo petindvajsetletnico. V spomin tega dogodka je razobešeno iznad hranilniške hiše več zastav in seveda tudi frankfurtarska. Priredil se je slovesni obed, h kateremu so bili povabljeni samo nemški občinski odborniki in nemški volilci. Slovenskim občinskim odbornikom se niti ni naznanilo nobeno vabilo. Ali je to hvaležnost proti slovenskemu prebivalstvu iz okolice, ki je se svojim denarjem obogatilo hranilnico in bogati še vedno trške trgovce in krčmarje? Čemu je treba naše ljudstvo žaliti s frankfurtarsko zastavo? Ali ne bi bilo bolje, če bi hranilnica nekaj goldinarjev dala za reveže in za ubogo šolsko mladino na ta spomin?

(Viničarska šola v Ljutomeru.) Nove prošnje za ustanovitev viničarske šole v Ljutomeru so vložile še sledeče občine: tržka občina v Ljutomeru, občina Stara cesta, dalje iz gornjeradganskega okraja občina Boračeva, iz ormoškega okraja občina Savska, Trnovska, Bratonečici in Sv. Miklavž pri Ormožu. Tudi okrajni odbor v Ljutomeru je prosil za jednako šolo. V deželnozborski seji dne 8. t. m. predlagal je deželni poslanec dr. Rosina, da se deželni odbor pooblasti nemudoma ustanoviti viničarsko šolo s slovenskim učnim jezikom v Ljutomeru z desetmesečnim kurzom in v tistem obsegu, kakor je obstoječa viničarska šola v Lipnici. Upamo torej, da bode deželni zbor enkrat ustregel v tej mali zadevi opravičeni želji tamošnjih vinogradnikov.

(Kmetijska zadruga na Cvenu) pri Ljutomeru je nakupila cvensko pristavo s 50 plugi zemljišča v ta namen, da bode priredila drevesnico, trtnico in redila nekaj lepe plemene živine. Ta zemlja je ostanek nekdanjega graščinskega posestva na Cvenu, katero so kupili in razprodali pred jednim letom gg. Seršen Franc, dr. Rosina in Josip Mursa. V nedeljo dne 9. aprila plačali so prodajalci na spomin te razprodaje in na ustanovitev zadruge običajni »hardamaš«, pri katerem se je razvila lepa, domača veselica. Po tisti zemlji, kjer je od nekaj, skozi 400 l. gospodovala razna plemenitaška gospoda in kamor se je nekaj na tlako hodilo, bode znanprej gospodarila — kmetijska zadruga.

(Pameče.) Pust na trati, vuzem na peči, pravi prigovor, ki je starejši, nego stoletna pratika. Pa letos se je le malo zaračunil. Še na veliko soboto je sipalo snega po bližnjih planinah, kakor da bi angeljci tresli bele cvetlice za velikonočno procesijo, v nedeljo pa

Marija Antoaneta, ljubezniva hčerka cesarice Marije Terezije, kraljica francoska ni več med živimi; zapustila je že dolino solz!

Ko odmeva peklenko veselje tudi krog Marjetice, prinese ji krvavo vest, da je nehalo tripitati najdražje srce matere njene zaščitnice. V neizmernih dušnih bolečinah sklone krčevito svoji roki na utrujenih prsih; kri ji privré hipoma iz ust, tiho se zgrudi na kamnena tla ter izdihne svojo blago dušo. Počilo ji je srce, brezmejno, grozne bolesti!!

Velika in majhna kraljica, prva kraljica po rodu, a druga kraljica po plemenitem mišljenju, obe ste si priborili v jedni in isti uri zmagonosno palmo mučeništva. Ona mogočna, junaška ljubezen, ki ju je objemala na zemlji ter obdajala življenje obeh s čarobnim svitom, združilo ju je sedaj v smrti k večni, skupni blaženosti in nevmrljivosti.

Smešničar.

Deček: »Oče, rokovico sem našel!»

Oče: »Samo jedno?»

Deček: »Da! Na drugi je še mož sedel!»

Milica: »Moja mamica igrajo na klavir, tvoja pa ne!»

Jelica: »Moja pa vzamejo vse zobe iz ust. Tega pa tvoja ne znajo!»

nas je že toplo solnce spominjalo, kako da se vsa narava veseli vstajenja Gospodovega. Tudi pri nas sta se obhajali običajni dve procesiji (ena v jutro s presv. Reš. Telesom po vasi, druga popoldne s podobo vstalega Zveličarja čez polje) z nenavadnim slovesom in med ogromno udeležbo vernega ljudstva. Posebno slovesna je bila sv. maša, pri kateri so prvokrat svetili mladeniči Marijine družbe. Žal, da se je med veselo trjančenje mešalo tudi tužno mrtvaško zvonjenje in da se je veseli aleluja zgubil med resnobnim »requiem«, ker so v fari trije mrličji ležali nad zemljo. Žalosti pa se je še pridružila nesreča. Dva fanta bila sta med neprevidno strelbo lahko poškodovana, toliko da bota ložje pomnila praznike velikonočne.

(Od Sotle) smo dobili tole poročilo: Sotla preplavi in poblati skoraj vsako leto polje in travnike, nepokošeno krmo, in veliko škodo povzroči. Na velikonočni ponedeljek je obiskal naš kraj deželni in državni posl. čast. g. Žičkar in si ogledal tok Sotle z namenom, na podlagi potrebnih podatkov pri vladi delati na to, da se Sotla regulira. Naš kraj se z zaupanjem obrača do neumorno delavnega poslanca in mu bo za trud njegov hvaležen. Pri nas ljudje močno bolehalo za influenco.

(Uravnava Sotle.) Pesnica in Sotla napravljata leto za letom velikansko škodo slovenskim posestnikom. Če tudi naši deželni poslanci vedno in vedno dregajo, da se kaj ukrene, vkljub temu ostaja nemška deželna večina gluha za vse še tako obupne prošnje slovenskega kmeta. Toda naši poslanci ne omagajo, mogoče da vendar enkrat najdejo tudi pri trdih Nemcih količkaj čuteče srce. Dne 5. aprila je deželni poslanec J. Žičkar s svojimi slovenskimi tovariši vložil predlog, naj se sklene, da se kmalu odredi tako potrebna uravnava Sotle; pri vladi se naj poskrbi za ta namen zdatna podpora; s hrvatsko vlado se naj deželni odbor pogodi za jednотно postopanje. Videli bomo, kaj bodo Nemci k temu predlogu rekli in kako naglo zna deželni odbor skrbeti za Slovence.

(Od Sv. Jurja ob Ščavnici.) Dne 3. aprila smo imeli tukaj sejo, kjer so naši možje pokazali zopet slovensko mišljenje. Podpisali so se za gornjeradganski slovenski davčni urad. Pa žal ne vsi. Janez Strah, posestnik v Sovjaku občine Terbegovske, ni hotel dati podpisa. On jedini se je protivil tej opravičeni napravi in ni hotel podpisati tako potrebne in koristne prošnje. Jurjevski možje, kateri ste se potegovali za pravično reč, ter niste poslušali Strahovih praznih besed, Vam kličemo, le tako naprej. Vas, J. Strah pa svarimo in opozarjamo, da se poboljšate ter postanete odločen Slovenec.

(Šestletna šolska dolžnost.) Nemško-katoliški deželni poslanec A. Kern je stavil v deželnem zboru predlog, naj se po prizadevanju deželne vlade šolski zakon v toliko spremeni, da bo deželni zbor mogel skleniti, 1. da se vpelje občna šestletna šolska dolžnost, 2. da se sme tudi pripustiti osemletna šolska dolžnost, kjer šolska občina to zahteva. Vendar mora ona šolska občina, ki zahteva osemletno šolo, sama nositi narastle stroške. O predlogu, za naše kmetsko ljudstvo velpomenljivem, še bomo govorili pravočasno.

(Veselje v Mariboru.) Izmed trojice velikonemskih junakov Šenerer-Volf-Iro se je usmilil Iro Maribora ter bo naprošen dne 17. t. m. v kazini govoril o političnem položaju. Irova nadarjenost in častna beseda v državnem zboru ni na najboljšem glasu in vsekako značilno je za mariborske Velenemce, da so si ravno njega izbrali. K zborovanju se vabijo vsi somišljeniki. Videli bomo, ali se nahajajo med Irovimi somišljeniki tudi avstrijski c. kr. uradniki.

(V Laškem) se je ustanovila podružnica zloglasne »südmarke«, da brani laško nemškutarijo. Z ustanavljanjem takih izzivalnih društev na popolnoma slovenskih tleh se daje le netivo narodnostnemu prepiru!

(Cerkvene novice.) V Črešnjevcu pri Slovenski Bistrici so znotraj prenovili farno cerkev. Zlasti veliki oltar in dva stranska oltarja dajeta cerkvi vse drugo, lepše obličje. Popravo altarjev je izvršil gsp. Anton But s tremi sinovi. — Istotam se bo vršilo od 15.—22. aprila ponavljanje sv. misijona.

(Iz St. Lovrenca na k. ž.) nam pišejo: V noči od zadnjega petka do sobote smo imeli v trgu velik ogenj. Zgorelo je pri 'Voitu', in sicer hiša, mesnica, ledenica in gospodarsko poslopje. Za sosede je bila silna nevarnost. Le skupnemu trudopolnemu delovanju požarne brambe in tržanov gre hvala, da se niste vžgali sosednji hiši.

(Ogenj) je uničil popoldan na Veliko noč hišo in gospodarsko poslopje Janeza Šege in Franca Jesenka v Gladomeskem župnije Sv. Venčesla; le z največjo silo so ubranili fantje in možje par korakov oddaljena poslopja dveh kmetov. Zažgal je štirileten fantek. Pazite na otroke! — V Leskovcu pri Slov. Bistrici je pogorel Blaž Šif, in nedavno Fran Dolinsek, p. d. Gmanjski. Zgorelo je vse. Ljudje so pomilovanja vredni. — Dne 30. marca je v Peklu pri Poljčanah zgorela And. Supančeva shramba za jajce. Vžgala se je po neprevidnosti delavca A. Potočnik, ki si je v delavnici na tleh naredil ogenj, koji se je poprijel tresk ter se razširil.

(V Boračevi) v gornjeradgorskem okraju se je izvolil zopet dosedanji «rihtar», pristaš Bračkov. Zanimivo volitev še bomo popisali.

(Bodite previdni) kadar delate s stroji. V župniji Sv. Štefana pri Šmarju, je 16let. kmečkemu sinu Janezu Bračku, ko je slamo rezal, stroj odtrgal vseh pet prstov leve roke. Omilujemo pridnega in pobožnega mladeniča, kakor tudi skrbne stariše.

(Od Sv. Štefana poleg Šmarja pri Jelšah) se nam piše, da je ondotna občina 29. prosinca 1899 vrnila visokemu štajarskemu deželnemu odboru nek odlok, ki se tiče občinskih zadev, in to zato, ker je bil popolnoma v nemškem jeziku pisan, a pri občinskem odboru sta le samo dva odbornika nemščine vešča. Toda vže 13. svečana 1899 z odlok. št. 8297 je visoki štajarski deželni odbor prizvil občinskega odbora vrnil z opombo, da prizivu ne more vstreči, ker — poslovni jezik — pri visokem štaj. dež. odboru je nemški, ter da je občina dolžna tudi nemško pisane odloke štaj. dež. odbora vsprejemati ter reševati — ako ne, se bode župan z globo 10 gold. kaznoval. Mi tukaj merodajne kroge vprašamo, ali je res tako, da je pri vis. štaj. dežel. odboru v Gradcu le edino nemški jezik — poslovni? Ako je temu res tako, potem se pač klic: »Proč od Gradca« ne ponavlja zastonj tolikokrat, zlasti če v Gradcu ne poznajo jezika, katerega govori jedna tretjina prebivalcev cele dežele.

(Nesreča) Pri Sv. Štefanu poleg Šmarja na Jelšah si je na Veliko nedeljo nek dvanajstleten deček skoraj nogo odstrelil. Mati mu je zavkazala, naj gre k živini pogledat, a deček ni vbogal, šel skrivaj v gozd, kjer se ponesreči.

(Slovinci v Gradcu.) Graški Slovenci so si ustanovili novo društvo «Slovensko izobraževalno in zabavno društvo», kojega pravila so že od namestništva potrjena. Slovenci gredo povsod na dan, tudi v Gradcu!

(V Gornjemgradu) namerava vlada ustanoviti nekako podružnico celjskega glavarstva, da bi ne trebalo hoditi ljudstvu v političnih zadevah v oddaljeno Celje.

(Smrt.) 11. t. m. je umrl 68 let star vpokojeni učitelj g. Henrik Škoflek, ki je na mnogih krajih učiteljeval in v Dobovi dvajset let službo organista zvesto opravljal. Isti dan je umrl vdovec Janez Schmied, 87 let star, dobrotnik cerkve, kateri je daroval lepo lurško podobo. — V Gradcu je umrl gsp. Friderik Zajfrid, doma od Sv. Ane v Slov. goricah. — Pri Kapeli je umrla na Velikonočni ponedeljek mati č. g. kapelana Matije Zemljiča. Zjutraj bila je še pri spovedi in obhajilu, popoldne pa jo je zadela nenadoma

kap. — Pri Sv. Štefanu blizu Šmarja je bila dne 11. aprila pokopana mati č. g. Gotarda Fermeta. Svetila vsem večna luč!

(Duhovniške spremembe.) Preč. gsp. kanonik dr. Jožef Pajek je imenovan nadzornikom veronauka za vse srednje šole v naši škofiji. — Župnijo na Muti je dobil starotrški kapelan č. g. Franc Hurt.

Društvene zadeve.

(Letošnji občni zbor) možke in ženske «podružnice sv. Cirila in Metoda za Maribor in okolice» se vrši prihodnji ponedeljek dne 17. t. m. ob 8. uri zvečer v veliki dvorani pri Gambriu z običajnim vspešnim. Udje in prijatelji obeh podružnic prekristnega društva so prošeni, da se zborovanja v prav obilnem številu udeležijo.

(Mili darovi za družbo vednega ščečenja.) Svičina 3 gld., Sv. Ropert nad Laškim 3 gld. 53 kr., Sv. Trojica v Halozah 5 gld., Pernice 10 gld. 10 kr., Širje 5 gld., č. g. Planinšek Jakob 1 gld., Sv. Vid pri Valdeku 3 gld., Stoperce 14 gld. 19 kr., Sv. Pavel pri Prevaldu 5 gld., Belevode 90 kr., Sv. Kungota na Pohorji 6 gld., Remšnik 7 gld. 68 kr., Hajdina 13 gld., Brezno 5 gld., Sv. Martin pri Vurbergu 10 gld., stolna cerkev v Mariboru 22 gld., Koprivnica 15 gld., Šmarje 13 gld., Dramlje 7 gld. 55 kr., Fram 5 gld.

(Zadružno gibanje.) I. občni zbor «Posojilnice Kozjaške» in kmečke zadruga pri Sv. Križu pri Mariboru vršil se je dne 3. t. m.

(Za dijaško kuhinjo) v Mariboru so darovali č. g. kapelan M. Zemljič in G. Potokar na Dobrni vsak po 4 K., neimenovana gospa v Mariboru 4 K.

(V Bučevcih) se bo vršilo dne 16. aprila ustanavljanje kmetijske zadruga, volitev odbora in druge potrebne zadeve.

(Celjsko pevsko društvo) uprizori v nedeljo dne 16. aprila t. l. v veliki dvorani «Narodnega doma» burko s petjem in godbo v treh dejanjih «Čevljar baron», poslovenil J. Alešovec. Godbeni klub «Narodne čitalnice» v Celju svira iz posebne naklonjenosti pri predstavi. Vstopnina: Sedeži v parterji 1. in 2. vrste (naslanjači) 1 gld., III. do VII. vrste 70 kr., VIII. do XVI. vrste 50 kr. Sedeži na balkonu 70 kr. V predprodaji ima vstopnice trgovina Dragotin Hribarja. Blagajnica se otvori ob 7. uri. Začetek točno ob polu 8. uri. Slavno občinstvo se opozarja, da blagovoli točno priti, ker igra traja 3 ure ter se s predstavo najkasneje 10 minut čez polu 8 uro prične. Mej prvim in drugim dejanjem je odmora četrt ure.

(Za šolo na Muti) so darovali 24 K. k vlč. gsp. dekanu v Rogatcu na «pisanko» povabljeni sledeči gg.: Fr. Korošec 3 K., Fr. Šalamon, I. Debeljak, I. Bačič, M. Škorjanc, A. Cilenšek, Fr. Bratkovič, I. Palir, I. Cerjak, I. Trafenik, Fr. Ogrizek po 2 K. in H. Hrašovec 1 K.

Deželni zbor.

(Zadnje poročilo.)

Gradec, 12. aprila.

V predzadnji seji je utemeljeval poslanec Hagenhofer svoj predlog za ustanovitev deželne hipotečne banke. Povedal je, da je deželni zbor že od leta 1862 sem mnogokrat sklepal o tej zadevi, da je pa stvar vedno obtičala. Skušal je dokazati, da bi dolžniki vknjiženih dolgov gotovo nad 1 milijon gld. obresti vsako leto manje plačevali, če imamo tak deželni denarni zavod. Stvar se je izročila posebnemu gospodarskemu odseku, ki se bo izvolil v seji 14. aprila in bo štel 12 udov. Nemški naprednjaki in narodnjaki so vložili predlog, da ima ustavovorni odsek, obstoječ iz 12 udov, presoditi krivico, ki se baje Nemcem godi vsled tega, da vlada zdaj na podlagi znanega § 14 temeljnega zakona opravlja vse državine posle. V seji 11. apr. je Poš utemeljeval ta predlog ter zopet in zopet ternal nad zatiranjem Nemcev v Avstriji. Kdo se mu ne bi smejal? Saj ti ljudje

sami sebi ne morejo verjeti, ko kričijo o zatiranji nemštva v Avstriji! V seji 12. aprila je utemeljeval poslanec Hagenhofer svoj predlog, naj se odpravijo vse mitnice na nedržavnih cestah in mostih; poslanec Kurz pa predlog o zatiranji škodljivih mrčesov; poslanec Mosdorfer stavi predlog, da prevzame dežela v svojo skrb vse ceste po deželi in poslanec Žičkar predlog, da se ima popraviti struga Sotle v okrajih Rogatec, Šmarje, Kozje in Brežice. Vsi stiri predlogi so se izročili odseku za deželno kulturo v presojo. Finančni odsek je v seji 11. aprila sklenil zboljšati plačilo profesorjem na višji deželni realki v Gradcu in na 5razredni gimnaziji v Ptujju. To zboljšanje se ima pričeti s 1. januarjem 1899. Profesorji na državnih gimnazijah zavživajo zboljšanje že od 1. oktobra 1898. Tudi meščanskim učiteljem se je zboljšala plača (po večini glasov) od 1. januvarija t. l. Ob enem je sklenil finančni odsek deželnemu zboru priporočati predlog, da se višja deželna realka v Gradcu podržavi. Oskrbovalna vsprejetišča prizadevajo deželi leto za letom več stroškov. Že lani je sklenil finančni odsek, naj se odpravijo vsaj nekatera vsprejetišča; a vlada ni pritrčila temu predlogu. Letos se je ta predlog ponovil in se je nasvetovalo marsikaj, da se znižajo ti stroški, ki so preračunjeni za l. 1899 na 114.000 gold. Ko so se ta vsprejetišča od liberalne nemške večine deželnega zbora ustanovila, se je reklo: ljudje, ki bodo semkaj zahajali, naj ali delajo kot obrtniki ali pa pomagajo pri poljedelstvu. A liberalci se se zmotili. Iz teh vsprejetišč ne dobiš lahko kakšnega delavca. Vlada se pa protivi zagovoljo odpravi kakšnega vsprejetišča, ker se boji, da se po tistem kraju začne potem beračenje.

Gospodarske stvari.

Jabolčni cvetoder.

Sadjereja je dandanes važna stroka kmetijstva; ona daje gospodarju vedno nek postransk dohodek, ki je posebno v slabih letinah mnogo vreden. Zadnja leta je pa naše sadno drevje le malo lepega sadu obrodilo. Mrzel dež, mraz in toča so pogubonosno uplivali na cveteče sadno drevje, a največjo škodo je po natančnem preiskovanju razumnih mož napravljial jabolčni cvetoder.

V vedno večji množini nastopa ta kvarljivec po naših sadunosnikih in uničuje trud skrbnega gospodarja.

Mnogo so temu krivi sadjerejci sami, ker vse premalo preganjajo in zatirajo tega hudoga neprijatelja. Važno je torej, da se vsak gospodar seznaní, kolikor toliko s tem kvarljivcem, kakor tudi, kako ga je z najboljšim uspehom pokončavati.

Jabolčni cvetoder je majhen 4—5 mm. dolg rilčkar, čegar ličinka razjeda cvetje in s tem popolnoma uničuje sadno žetev. Po životu je črn in sivo dlakav, pokrovke so rjave in napošev belkasto pasaste. Cvetoder prezimuje ali v zemlji ali pa na deblu po razpokani skorji, pod mahom in lišajem, ki pogostoma prerašča stara drevesa zanikernim gospodarjem. V prvih pomladanskih dneh, pri nas že meseca marca, se prebudi in lazi po deblu na veje, kjer se kmalu plodi. Ko so se popki odprli, zavrtá samica jamico v vsak posamezni cvetni popek, položi vanj kakor voda belo jajčece in ga z rilčkom porine do dna. Za deset dni se izvale črvički, katere imenujemo ličinke.

Dorasla ličinka je 5 mm. dolg, brezno, belkastorumen črv s črno glavico, ki se zajé v cvet. Od znotraj zalepi cvetne liste in potem mirno žre najnežnejše dele cveta, namreč nitkaste prašnike in plodnico, iz katere bi moral nastati sad. Taki črvički cveti so že v popku zamorjeni in ne morejo več razcvetiti. Videti so rjavi in začno se sušiti, kakor bi pozebli. Sredi meseca maja